

Paraules introductòries de Josep Maria Carbonell,
president de la Fundació Joan Maragall

LA INICIATIVA D'AQUEST CONGRÉS neix, com sabeu, des de la revista «Qüestions de Vida Cristiana» (QVC), i en el marc de l'acord entre l'Abadia de Montserrat i la Fundació Joan Maragall.

QVC és una publicació amb més de cinquanta anys d'història i amb una gran de trajectòria. Durant tots aquests anys ha vertebrat, en molt bona mesura, la intel·lectualitat cristiana i el pensament cristià de Catalunya a l'entorn de les grans qüestions contemporànies. Des de fa uns anys, en el marc d'un acord entre l'Abadia de Montserrat i la Fundació Joan Maragall, la Fundació assumeix la responsabilitat editorial i els continguts de la revista. Aquesta col·laboració ha afavorit un impuls de la publicació, i que crec puc dir honestament que QVC s'ha convertit en una revista referent en el marc del diàleg entre fe i cultura, cristianisme i les grans qüestions contemporànies. Així mateix, ja des del començament d'aquesta col·laboració, hem estat convençuts que la revista era també un instrument per crear una xarxa d'intel·lectuals arreu dels països de cultura i llengua catalanes.

És en el marc d'aquest acord i després d'uns anys de treball conjunt, que crec que han estat molt positius, que vàrem decidir impulsar el primer Congrés de Qüestions de Vida Cristiana.

L'objectiu d'aquest fòrum de debat, que vol esdevenir una realitat biennal, és construir un espai en el qual intel·lectuals i acadèmics, cristians o no, dialoguin i reflexionin conjuntament sobre el paper que

poden jugar determinats valors compartits per la tradició cristiana i la tradició laica en la recuperació del projecte europeu.

Europa, pot ser un projecte moral? Si pot ser un projecte moral, aquest passa per interpretar —al meu entendre— de manera crítica també les bases de la seva identitat. Aquesta identitat europea no és possible sense una relectura a fons de les seves arrels, que donen sentit a la comunitat europea. Les arrels d'Europa, el seu fonament judeocristià, grecollatí i modern formen un híbrid que s'ha anat construint històricament. La identitat d'Europa és una construcció històrica feta de diversos sediments que en fan un lloc singular. En aquest procés volem manifestar la importància del cristianisme com un dels eixos que han afaïçonat el tronc comú de la identitat europea. Negar-lo és renunciar en part a la mateixa ànima. Jacques Delors, quan era Comissari Europeu, va impulsar un programa, en l'àmbit europeu, titulat *Donner une âme a l'Europe*, que precisament intentava superar la visió d'una Unió Europea només assentada en la regulació econòmica i jurídica. D'aquell programa al títol del Congrés, «Europa, retrobar l'ànima».

Coincideixo amb el Papa quan afirma que el procés europeu —amb totes les seves institucions multilaterals, governs i associacions— s'ha centrat amb excés en la regulació econòmica i monetària i ha abandonat determinats aspectes constituents de la fundació de la Unió als anys cinquanta i seixanta. El missatge del papa Francesc és molt clar: «Ha arribat l'hora de construir junts l'Europa que no giri al voltant de l'economia, sinó de la sacralitat de la persona humana, dels valors inalienables». Quan les institucions europees comencen la reconstrucció després de la II Guerra Mundial, acorden crear dues institucions: la CECA, regulació econòmica, i el Tribunal Europeu de Drets Humans, organisme que vetllaria pel compliment de la Convenció Europea de Drets Humans signada l'any 1950. La Convenció Europea representaria la base moral del projecte europeu. La Unió Europea, després, relegaria la seva base moral a un segon o tercer lloc. Des de la visió cristiana de la vida i de la persona humana, parlem de la «sacralitat de la persona humana, dels valors inalienables». La Convenció Europea de Drets Humans és la traducció laica i civil

d'aquesta sacralitat cristiana. Redreçar el rumb de la Unió Europea implica tornar a posar la persona —els ciutadans— al centre —al cor— del projecte europeu. Promovent-los dignificaríem la persona humana i dignificant-la transformariem i reorientariem el rumb dels nostres països.

Cal retornar al relat fundacional dels pares de la Unió. Així ho diu el papa Francesc: «dels ideals que l'han format des del principi, com són: la pau, la subsidiarietat, la solidaritat recíproca i un humanisme centrat sobre el respecte de la dignitat de la persona».

Vull agrair a tots els ponents la seva disposició a acceptar la invitació. Vull agrair-vos a tots que estigueu avui aquí per compartir aquestes reflexions. Moltes gràcies a tots. Espero que en acabar tinguem tots ganes de retrobar-nos dintre de dos anys.

Paraules del P. Abat Josep M. Soler

President i membres de la Fundació Joan Maragall, director general d'Afers Religiosos, conferenciants, moderadors, senyores i senyors:

Em plau donar-los la benvinguda a Montserrat en nom dels meus germans monjos. I si bé tothom que s'atansa a un monestir benedictí ha de ser acollit amb tota humanitat, com si fos el Crist mateix qui s'acull, hi ha, a més, una raó particular per donar-los la benvinguda i dir-los la joia de tenir-los aquí.

El tema d'aquest Congrés és «Europa. Retrobar l'ànima». Ja saben com els monjos benedictins, particularment els dels monestirs europeus, portem Europa al cor. El Papa Pau VI va declarar sant Benet Patró d'Europa. Ho va fer sobretot a causa de l'obra duta a terme pels monestirs que seguien la regla benedictina. Pau VI deia que amb la creu (la fe cristiana), amb el llibre (la cultura) i amb l'arada (el treball manual, sobretot el conreu de l'agricultura i l'aportació de noves tècniques), els deixebles de sant Benet van tenir un paper molt important en la formació d'Europa, en la formació de l'ànima europea, per mitjà de la transmissió dels valors espirituals i de la cultura clàssica.

Certament els monestirs benedictins, escampats per tota la geografia europea, hem contribuït a formar una ànima vivificada pels valors cristians que arrelen en la Bíblia d'Israel; una ànima que, per fidelitat a Jesucrist, posa al centre l'humanisme, la dignitat de tota persona humana com a valor inalienable. I, en canvi, constatem com aquesta ànima europea que, malgrat les ambigüitats, les guerres i els errors, havia comunicat els seus valors a altres continents, ara es difumina. Veïem com en molts sectors es tendeix a posar al centre no tant la persona i el seu bé, com l'economia en benefici només d'alguns, o els interessos polítics dels més forts. Veïem com molts europeus som capaços de contemplar sense reaccionar activament els drames que es produeixen en el Mediterrani, esdevingut un mar de mort per a tants emigrants, tal com ha denunciat el Papa Francesc. Veïem com a molts europeus els manquen raons per a l'esperança.

Cal revitalitzar l'ànima d'Europa pel bé de les persones i dels pobles del continent i també pel bé de tota la humanitat. Per això aquest Congrés de Qüestions de Vida Cristiana és actual i necessari.

Els cristians que vivim la fe i els que comparteixen els principis fonamentals de l'humanisme cristià, encara que sigui des del marge de la creença, tenim una missió engrescadora i urgent. Tal com deia entre els segles II i III la Carta a Diognet, hem de ser en el món allò que l'ànima és en el cos; així com l'ànima és difosa en totes les parts del cos —diu l'autor anònim— i el sosté, així hem de ser actius en el món per contribuir a donar-li sentit i vitalitat (cf. c. 5-6).

Que siguin ben profitosos la reflexió i el diàleg d'avui a Montserrat, un monestir que, al llarg de la seva història quasi mil·lenària, ha viscut molt obert a Europa.